

ERDÉLYI HÍRADÓ

Kedden, September' 8-adikán, 1 8 2 9

Nagybritannia — Frantziaország — Németország — Muszkaország — Oláhország
Hartzmező (Ásiában) — Pótlás Frantziaországhól.

Nagybritannia

London, aug. 13. — A' Courier' gondolatja szerint, nem olyan antimuszka még a' frantzia újj Ministerium, a' mint mondják. Hihető, de Laferronnaye Ur, ki, tudnivaló, hogy a' Muszkáknek kedvez, venné-fel Londonban a' Követtséget. Semmi esetben nem a' Muszkák ellenvaló hajlandóságtól veszi eredetét a' frantzia Ministerium' változtatása: sőt inkább, mindég a' legjobb egyetértés uralkodott a' párisi és pétervári Udvarok között, 's uralkodik ma is.

Londonból írják aug. 13-dikán: "A' hónap' 6-dikán érkezett egy frantzia Ágens, kit mi Valette Úrnak, a' Polignac Hg. saját Titoknokjának tartunk, Doverbe, a' hol ötet a' mi' országlószékünk' egy küldöttje, Cooper nevezetű, a' londoni idegen politia' elébbi Feje, nyughatatlanul várt. Nyomon elúztattak Londonba, és az ő' megérkezések - olta gyakran volt együtt-tanátskozás Well. Hg. és Roth Ur, Frantziaország' első Követtségtitoknokja között. Az Admirális' és a' külső ügyekbajok Bureau' Tanáttsa, egyik a' másikat érte. Richard Belley, a' tengeri Ministeriumnál, elment mint Kurír, Máltába és Corfuba, az a' latt míg Ritwell, a' külső Ministerium mellől (attaché) Polignac Hghez indult. A' hadi Bureau által, a' feszes földön engedelemmel tartózkodó Tisztek' nagyobb részét haza szállíttják. A' pénz-

verőház parantsolatot vett, nagy summa Souverain d'or' verése eránt. A' kormányozás minden salétrom-gyűjteményt megvásárolt a' keletindiai magazinokban. A' szemlélődők nagy gabona - vételeket rendeltek a' báltikumi kikötőkben. Széltére Matrótz-eröltetésről van szó. A' hulli, plymouthi, portlandi és yarmouthi várvédek parantsolatot vettek a' Portsmouthba-menetelre.

Az ángl. Courier Polignac és Well. Hgek. mellett: "Wellington Hgnek a' Polignac Hg. kinevezetésében nints több része, mint a' kínai Tsászárnak; a' Hgnek és Angliának mindegy, akar-kik legyenek a' frantziaországi Ministerek. A' mi' egyedülvaló óhajtasunk tsak az, hogy a' haza' javára és szerentséjére igazgattassék az, és hogy az a' szép egyesség fenntartasson, a' mi, szerentsére, most a' két ország közt fenn-áll. Várjatok már addig, míg a' Hg. kormányozása' systemáját felfedezi, ne ítéljétek ötet a' Jácóbíták' valódi lelkekkel, tanúbizonyság nélkül; és ne hidjétek hogy az, a' ki a' hívségnek és törvényességnek olyan próbáit tette-le Királlya eránt, 's ragaszkodását hazájához, valamiféle politikának adná magát, mely az Elsőnek a' betsületét, vagy bizodalmas bátorságát, szerentséjét és méltóságát az utólsonak, kitenné veszedelemre.

Clarence Hg. ismét nagyon beteg. — A' Morning-Chronicle ezt mondja: "A'

Gazette de France a' Királynak azt tanácsolja, hogy a' periodicus sajtókat (a' naponként, vagy hetenként 'sat. nyomtatott szokott írásokat) törle né-el. Ez a' próbatétel veszedelmes lehetne. Az 1688-diki revolutio előtt, szinte azon dolgot védelmezte az ángl. országlo szék, mint most a' Polignac-Ministerium, azaz, az akarta a' Kamarákat vezetni, a' helyett hogy ezek vezetnék azt. Szerentsétlenségre, nem akart a' Parlement többé vezetetni: tsata támotd, melyben a' Királyság alól-fordult, és a' mely a' parlementi mindenhatóságon végződött. — Ere, több okoskodása közben, —

A' Morning-Herald ezt jegyzi-meg: "A' közvélekedés szerént, főképpen Well. Hgnek tulajdonították a' frantzia Ministerium' változtatását, 's ezért visita' fran. liberalis felekezet. Ellene-mondhatatlan az, hogy Frantziaországnak valamint Angliának, bõriben áll, a' Muszkák' minden erõvételjek ellen Törökországban, protestálni; és, nem lehet kételkedni, hogy a' frantzia Ministerium' változásának fõoka abban fekszik, hogy X-dik Károly velünk egyesülhessen Miklósnak ellentállani (opponalni).

A' Timesben a' többek közt, e' van: "Mi úgy-tartjuk, hogy Polignac Hg, bizonyos és igasságos gráduisig, velünk egyformán ellene van annak, hogy Muszkaország Törökországot bírja, vagy hogy ez legalább gyûlölséges függésbe tétesen, — mint tétetõdött egyszer a' görög nemzet. Minden törekedése egy parantsoló fontosságu zélnak, a' békesség' közelgetõ helyre-állitásának fog tartani. De, minthogy a' Hg. a' londoni Kõlest és Protokollt alá-írta, Görögország mellett fog szõllani, az emberiség' törvényét tisztelve. — A' mi a' Polignac Úr characterét illeti; igazában marad õ meg a' Sultánnál, abban, mint mérsékletet

erõsséggel megegyeztetni tudó, a' mi igasságos, jó és elkerülhetetlen. Ha a' Divánt a' vak makattság' tovább is vezetné; nagy reménységünk van, az igasságos tserés bizodalom mellett, mely Wellington Hg. és Polignac Printz között feun-áll, hogy valami planumot fognak bevenni, a' gordi tsumó' egy-szerre által-vágására, 's Görögország' il-lendõ állására-néve, a' két Hatalom' védelme alatt. — Portugallról keveset fognak szõllani, ú. m. a' Times; — de ez a' kevés-sem érdemi hogy ide írjuk—hogy D. Miguelt a' magamérséklésre vegyék.

Frantziaország

Valamint a' Courrier français, úgy a' Gazette de France' állítása szerént is bizonyos már, hogy de Rigny Gróf V. Adm. nem vállalta-fel a' Tengeriministeriséget; nem is tehetné bizonyos büntetés nélkül mostani tündõklõ ditsõsségét 2--3száz ezer frankért, az intselkedések' kotzkájára, a' mit õ' hihetõ, fenékig által-latott.

A' Messager des Chambres, mely aug. 14-dikén, Gerant' alá-írása nélkül jelent-meg, és tüzes ellenkezés-tzikkejekkel mutattja-ki magát, azt mondja a' többek közt: "Ha a' Censura, mint tartanak tõlle, a' törvény' megsértésével ismét helyre-áll; úgy mi, kinyilatkoztatjuk, hogy a' taxát nem fogjuk megfizetni.

A' párisi Journálok' sorában, a' Globe is leteszi az õ' vallástételét az új Ministeriumról. "Hol veszi magát az egész Frantziaországnak ez a' rögtõni szorongattatása? hounan jönn ez a' közvélekedés' larmája? Egynehány nappal ezelõtt még, tsendes béke uralkodott. Frantziaország teljes reménységgel volt; hogy fordúlhatott ez oly' hirtelenséggel meg? A' szédelgésnek melyik lelke támotdta-meg a' nemzetet? Mitsoda kéz gerjesz-

tett a' szívekben hiedelmetséget és gyűlölséget? Ha ki kell mondani: az erőszak az, maga, az erőszak, mely megfoghatatlan kényyénél-fogva, az újj kötölékeket elszaggatja, mellyek ötet a' társasághoz kötötték, az erőszak az, mely alkalom, ok, szín nélkül, a' béke és mindennel-köz tsendesség' közepette, újjra fenyegető fegyvert fog, ingerlő zászlókat lobogtat, féelmes neveket kongat; az erőszak az, mely színét rögtön változtatván, azok ellen fordul, a' kikre tsak éppen most is támoszkoda, Frantziaország' tsudálkozására, egy régen megragott elmerajzot megmezitelenít, egy olyan rajzot, mellyet előre egy nemes szószólló, a' ki nints többé (Camille-Jordán), úgyláttzik, megbéjjegezett; egy szóval: "olgyan elmerajz, a' legérthetlenebb, talán legfontosabb, mely valaha a' Királyok' Tanátsába behatolhatott, azon szánakozó- emlékezetü Tanáts-ólta, mely a' Stuárt' szerentsélen nemzetséget körül-vette 's végveszedelembé vezette. "Nem hittük mi ezt a' változást, valamíg a' Moniteur hihetlenségyünket meg nem gyözte. Az itteni veszedelmet meg nem esmérni 's a' télt meg nem látni, a' hova ez az út vezet, — hármaskötölékkel bekötött szemünek kell lenni, a' frantzia levegőtől különbözöt kell lehellenni, az etceterák 's Camarilla' zavaros homájjában kell bújdosni. Szívünk' méjjéből tettük volna mi elébbvalónak a' lassú jobbításokat, a' békés elő-lépéseket: de, minthogy ez nem a' mi' hazánk' elrendeltetése, ha újj szélveszek közelítenek fenyegetve; tehát, nem mi vagyunk az, a' mi fenyeget, és, tudjuk mi hol az erő, az Ifjúság és a' tartósság. Talán kéntelenek leszünk még egyszer kedvetlen napokon menni által, hanem, ad azoknak bátorságot az Isten, kiket már igassággal szeretett. Talán olyan jó-

szágokat kell védelmeznünk, mellyek nekünk végre megtámmodhatatlanoknak láttzottak; talán drágán vásárlott szabadságaink lesznek veszedelemben; de, védelmeztetnek azok legalább egynehány törvény által: elég ez az ellentállás' törvényességére. Megkondúlt már a' Hampden-név; vajha vezérelne bennünket a' viaskodás' órájában. Minden szabadságaink között, a' sajtó' szabadsága az, mely a' veszedelemnek leginkább ki van téve. Tudják-meg azok, a' kiknek a' terhes, hogy az, nem adná magát meg, védelem nélkül. A' sajtó-szabadság a' nemzetek' vaskoronája; írva is ezen van: — "Jaj annak, a' ki ahhoz nyúl!"

A' Courrier français ezt mondja: "Rigny Úr ditsösséges szolgálatok által tette a' maga' nevét felségesse; visszavet egy olyan Hívatait, mellyet a' közönséges betsületszeretet, gondolkodás nélkül felvett volna. Újj bizonyága ez az ő' haza- és Fejedelemszeretetének, ki őtet bizodalomával megtisztelte. Vannak esetek, mellyekben tsak az által lehet az embernek magát ezen bizodalomra méltónak mutatni, hogy ennek tanúbizonyosságát el nem fogadja. Nem sokára, még azok sem fognak ezen igasság ellen szólani, a' kik ezt még ma megsérteni kívánnák. Azt mondják, Conny Felix Úr lenne a' Rigny Úr' következője. Ezt a' Hívatal-betöltést nem akarjuk a' Debelleye Uréhoz hasonlítani Mangin Úr által; ez az utolsó borzadást indít, mikor az első, tsak nevettséget.

Hugo Victor kéri Labourdonnaye belső Ministertől egy általa szerzett Drama (Marion Delorme) kijáttzását: ezt ugyan, nem nyerte-meg, hanem másnap' egy Decretumot 6000 frank pensioról. De a' Poéta, egy írott seletele által, nem fogadta-el ezt a' penziót (melyből, a' mint másutt írják, tsak 2 ezer

frank volt újj adomány ; a' többit már azelőtt is húzta).

A' Messenger és a' Constitutionnel ezt állittják : "Hyde de Neuville azt nyilatkozhatta ki magában a' palotában : Úgy tekintí magát, mint a' portugalli udvar' áldozattját (itt volt ő Követ, mikor Don Miguelt az ángl. hajóra vitték). Kimentében ez az Exminister, elő-találja Polignac Urat, 's ezen szókkal szólítottam meg ötet : Uram, mi ketten együtt a' fejünkkel játzhatnánk, egy össze-esküvésben a' Bourbon familia mellett; de az Úr a' Monarchia' sorsával játzik. Anglia és Well. nem akarnak Frantziaországban tengeri-erőt; az én' elbótsáttatásomat követelik ök; az Urra bíziák hogy azt megnyerje: — megtette az Úr." — "Hát, így állunk!" — mondotta volna Polignac Úr felpattanva, melyre de Neuville Úr ezt feleli: "Igen-is Uram, az Úr a' Monarchiával játzik, minthogy azt a' külföldre támosztja, és lehetetlenkimentő Status-tsapással akarja védelmezni.

Az Apostolique (nevü) Journalban ezen fenn-írás alatt: A' Gondviselés' tsudája, e' van: A' 40 esztendő-ólta könnyekben ferdő, üldöztetett hitvallás felszóval kívánta a' dolgoknak egy újj rendit: 40 eszt. ólta üldözték minden országlószekek és ministeriumok, mellyek Frantziaországban voltak, a' vallást, a' helyett hogy védelmezték volna azt. Az utólsó Ministerium különösen nagy hibát ejtett, és vissza-húzza magát Isten' átka között. Nem lehet titkolni: a' gonosz' kútfeje egy istentelen és Istennélkülvaló Chartaban, és több ezer törvényekben fekszik, mellyeket hit- és hitvallástalan, vagy revolútiós emberek szerzetek. Az igasság, az okosság és Isten maga, parantsolják ezen infamis törvénykönyvek' eltöröltetését, mellyek isten-

telenségekkel vannak tele, és a' mellyeket a' pokol okádott Frantziaországra. A' sardiniai Király és Don Miguel Király, egy jó példáját, a' legjobb országlószekek' mustráját adták. Szerentesek a' Királyok, szerentesek az országlószekek, kik az ő' példáját követik!"

Ere a' Constitutionnel ezt mondja: "Ímé, egy ministeri Journal, mely nem hypocritáskodik mint a' Quotidienne, nem titkolja gondolatait, egyenesen kimondja mit akar a' factio, és minek megnyerésével ketsegteti magát, Isten és Bourmont, la Bourdonnaye és Mangel Urak' segedelmével. A' Gondviselés' tsudája, hogy az újj Ministeriumot teremtette, azon különös végre, hogy a' gonosz' forrását bedugja, mely egy istentelen és istennélkülvaló Chartaban fekszik. Elég ez eddig, azt megesmérni, mitsoda orzátlan kotzódások vannak abban az országbán.

Németország

Az alsó Rajnától, aug. 14. — Frantziaországból, az ottani Ministerválatozás miatt hozzánk áthalló lárma szörnyű nagy ugyan, de nállunk még-sints az a' foganatja, mely külömben egy olyan szomszédtsági mozgással alkalmasint együtt szokott jární. Mi azt a' változást, tsak a' Frantziák' házi eseteknek nézzük, a' házban-lakókra-nézve mindenmódon igen nagy és igen felpesdítő érdeklésű az; de a' szomszédokra-nézve, teljességgel nem úgy van. Az újj Ministerium — ezt állittják, sokan — a' Laferronnaye' elmenetele után már, a' frantzia politikának nagyon megkeshedt muszka színét egészen fel fogja tserélni az ángl. színnel. Anglia, Frantziaországgal egybe-köttetve, véghatározólag botsátkozik a' keleti ügyekbajokba, mérsékletet és szünetet parantsolnak ott, hol a' szükséges, és, szünteleni ellenmondás' eseté-

ben, fegyverrel verik ezt le. Ezek a' szö-
 zatok, nekünk úgy láttik, inkább feje-
 zik-ki a' személljek' vélekedéseit, mint-
 sem a' dolog' fekvése' okait: már pedig
 ez az utolsó, Európa' mostani politiká-
 jának össze-bonyolódásában, végszakasz-
 több, mint minden személljes vélemény
 és óhajítás. Láttjuk, hogy a' leghatalma-
 sabbak sintsenek mindég olyan állapot-
 ban, hogy hatalmoknak tisztán és egész-
 sen, saját akarattjok szerint vegyék
 hasznát: mert a' hatalom maga, tsak
 műszer, mely nagyságához és minémü-
 ségéhez-képpest, ismét újj feltételekkel
 jár együtt. Sőt, úgy láttjuk, hogy né-
 mely, nem tsekéltség előljáró dolgok,
 minden abban forgók tudvalévő akarat-
 jok ellen esnek-meg. De, abban hagy-
 ván ezt, és a' magános feltételek mel-
 lett maradván, — az újj frantzia Ministe-
 rium, valósággal egészen egyet-ért a'
 külső politikában az anglus Ministerium-
 mal; de ezzel még, ha az anglus Mi-
 nisteriumot magát vizsgáljuk, úgy láttjuk,
 nem mondottunk nagy következesű dol-
 got. A' frantzia Ministeriumnak, ha az,
 újj állásokra akarna fundamentomot vet-
 ni a' mindennel-köz politikának, egy jó
 darabbal anglusabbnak kellene lennie,
 mint maga az angl. Ministerium; mert,
 éppen ez visel rég-ólta olyan caractert,
 mely a' feltett európai mindenséget in-
 kább követi, mint-sem a' magános angl.
 kívánságokat és hajlandóságokat; 's ére-
 nézve, úgy is láttjuk, hogy igen jól teszi.

Angliának ellenséges felállása Musz-
 kaország ellen, vakmerőség volna, mely-
 lyet még egy Pitt is, a' ki pedig a' fel-
 buzduált Frantziaország ellen háborút mert
 indítani 1793-ban, nem könnyen venné
 felelettje alá! Tsak azt kell meggondol-
 ni, minő nagy haszonérdeklései forog-
 nának veszedelemben Angliának, mitso-
 da ellenségei takarózanának neki ki in-

nen 's túl a' világ' tengerén, — mi ke-
 vessé volnának neki tsalhatatlanok az ő'
 újj barátjai, 's a' legkissebb szerentsét-
 lenség' esetében, még a' régiek is! Más
 oldalról, — mit félne Muszkaország egy
 olyan ellenségtől, ki ő-hozzá tsaknem
 alig fér? A' közép-tengeren, igen is,
 egyszerre el lehetne a' muszka erőt tör-
 leni, a' fekete-tengeren is szenvedhetne
 valamit, a' keleti-tenger' partjain fenye-
 getődhetne: de, lenne-é abban, tsak leg-
 kissebb végszakasztó pillantat is a' tör-
 ténetek' fő-menetelére-nézve? Valóban
 semmi-se. Vagy talán egy angl. hadse-
 reg, talán a' Wellington Hg. személljes
 hadi-tudományja a' Nagyvezéré mellett
 és azzal egybe-kötve, a' török földön
 akarna kiállani? Nem akarunk egy ily-
 len próbatételt bővebben megvilágosi-
 tani addig, míg a' munka meg nem fogná
 érdemelni, azaz, míg annak lehetőségét
 igazában nem tapasztaljuk. Még-kevésbé
 szeretnénk azon álmokba bótátkozni,
 hogy egy földi nagy háború a' Rajna'
 mentét megnyerhetné Frantziaország' ha-
 társzélének, ha egy újj betsapás Német-
 országon keresztül Muszkaországba nyo-
 mulna. Jusson eszünkbe tsak ki volt' Na-
 poleon, 's miben nem bóldogúlt, — hogy
 valamennyire meg lehessen ítélni — mi-
 re mehet más! Közép-Európa, minden
 kérdés nélkül, erősebben és tömötteb-
 ben áll most mint valaha. Ebbe az ál-
 lásba, — melynek Burkusország, az ő'
 legkissebb szövetség' közénél-fogva a'
 keleti dolgokhoz, valamint hadi-konsti-
 tutziója és az ő' német néplelke által,
 béle (lelke, gyökere), megtörök a' há-
 borús rendülések' hullámja. — Nem hisz-
 zük mi itt a' béke' felháborodását, ha
 a' frantzia újj Ministerium valóban oly-
 lyau anglusos, és az angl. Ministerium
 még-olyan háborúkívánó volna is, a'
 mint mondják, de mi koránt-sem hisszük.

Muszkaország

A' burkus Staatszeitung jelenti Warsóból: "Az aidosi főszállásról, júl. 50-dikai tudósítások szerint, a' muszka hadsereg elfoglalta Mesambri-t, Achioiout, Burgas-t, általában, a' fekete-tenger' minden kikötőit Sisipolisig. Az ellenséget mindenütt megverte, és Diebits Genellen, nints már semmi ellenség. A' Nagyvezír maga áll még 15 ezer emberrel Sumlában. Úttjokban, 4000 fogjot szerettek a' Muszákak, 50 ágyút és 40 zászlót. A' muszka előgárda Karnabatban áll. A' keresztény lakosok tsendesen folytatják dolgaikat, a' muszka sereg tökéletes fenytéket tart és mindennemű baromnyájjak békével legelnek a' katonaseregek mellett.

Oláhország

Itt is, azon innen is, az a' hír terjedt már jó-ideje el, hogy a' Sultán, a' muszka hadseregnek Adrianáp. előtt megérkezése' híre' hallására, már Ásiába futott volna, mivel a' főváros' hajlandósága minden óran veszedelmesebbedik. Egy Kurír' megérkezése-olta, nagyon bíznak itt a' békességhez, reménylven, hogy a' Porta, a' Serail nélkül is elfogadná a' muszka országloszék' feltételeit. Bukarestben Tedeumot tartottak Aidos', Burgas' és Messembria' megvételéért. — Serbiában is mozgás kezdene lenni.

H a r t z m e z ő (Ásiában)

Erivani Paskewits Gróf' kaukasusi külön-hadsereg' Fővezérének tudósítása' végezete, Erzerum' megvétele-felől: —

A' 3 óra elérkezett, és még semmi feleletet nem vettem. Már azelőtt megtudtam a' Követ' Inassától, a' kit hoztam Bekowits Hg. küldött, hogy a' Seraskiernak igen hatalmas felekezete van a' városban, mely a' város' feladásának ellent-áll; azonkívül, hogy a' katonaság neki nagyon engedelmes, és hogy

ő minden gondolható módon időt akar na nyerni, mivel' minden pillantásban segítséget vár, melyet neki a' Kiagaja, kihez azelőtt egynehány nappal már parantsolatot küldött, hogy siető lépésekkel jöjjön Erzerumba, hozna. Ez a' tudósítás meghatározott engem nyomon végszakasztó módon forgatni magamat. Parantsoltam tehát a' seregeknek, siettség-gel ütköző rendre állani, szapora lépésekkel az erzerumi tér' dombjára vido ron nyomulni, és a' topdog-i sántozokat, ha az ellenség ellent-állana, rárohanással elvenni. Regementeink rendes oszlopokban léptettek felfelé, a' musika legelől, 's körül-vették Top-Dog-ot mindenfelől. Valamint a' mi' katonaságunk a' hely' púpján megjelent, megkettőztették ugyan a' Törökök az ágyúpad' tüzét; de elrémülven a' mi' regementeink' rendkívül hirtelen mozdulásán, melyeknek semmi-sem állhatott ellenek; ott hagyta az ellenség az állást és sietve vonult vissza a' városba. Az én' szakaszom elfoglalta az ágyúpadot, 's talált benne 5 ágyút. Kőfalai közé vissza-térven az ellenség, minden ágyúpadjait kinyitotta ellenünk: parantsoltam tábori ágyúinkból a' tüzelésre felelni, azokból, a' mellyeket Top-Dogra felvittünk; és ezek, mindjárt is nagy zürzavart tettek a' városban. Tsak - hamar ére, látom, hogy a' városnak egy másik oldalán a' főbb Tisztviselők pompáson indulnak-ki a' városból, és a' mi' állásunkfelé tartanak. Mint-hogy lénezt maga-megadás' jelének tartottam; parantsoltam ágyúpadjainknak a' letsilapodást; noha a' Törökök, még mind-tsak folytatták a' tüzet, a' mi seregeinkre. Valósággal egy olyan követtségből is állott ez a' cavalcade (igen pompás lovas-nép sétáló-léptetése, processiója), melynek közelgetésénél az erzerumi Begler-Beg (katona-Gouverneur)

nekem az erősség' és a' fellegvár' kultsait által-adta. Ezen tökéletes alávettetésre sem ügyelvén, hullott még ezután is egynehány ágyúgojóbis a' város' ágyúpadjaiból, éppen mellém. A' Követek kértek most már engem, még magok, hogy ágyúink' tüze által azon párt-ütöket némítsam-meg, kik egynehány százan még a' köz-akaratra ellentállanak és a' köznépet ellentállásra lovalták. Parantsoltam tehát hogy kezdjenek a' tüzhöz; 's egynehány ágyúlovat után eloszlottak a' békételének, kik, futásra vévén a' dolgot, felvették utóljára egy ágyúpadot a' külső városban. — A' város' küldöttei híremmé-adták, az egész lakosság' nevében ennek helybe-hagyását, az én javallataimra-nézye; meghívtak engem' javallataim' újabb megerősítésére, midőn én azokat az ő' jelenléteben alá is írtam; 's kérték a' Seraskier' szabadságát, valamint a' 3 Basáét is, kik vele szolgáltak. A' szóval végzett alkut, megerősítettem; de a' Basák' szabadságát, a' mit soha-se is ígértem-meg, nem ígértem-meg a' Követeknek is; mint-hogy magamnak feuntartottam, ő-rá-jok-nézye, a' környületekre hallgatni.

Mínhogy már a' város, ennek küldötteivel kötött egyességnél-fogva, az én hatalmam alatt volt; tehát én is mindjárt nyomon azon iparkodtam, a' meghódoltatott tartományok' új kormányozását rendbe-szedni. E' szerént, Fő-tisztviselőnek tettem Pankratieff Gen.-Májort az erzerumi Basaságban: Bekowits-Tserkászky Hg. Gen.-Majorra bízam a' város' kommandóját, és Read Gen.-Májort első, valamint Palavandoff Hget második Tagnak neveztem-ki ezen tartomány' ideigvaló országlószékénél. E' mellett, megparantsoltam már most Pankratieff Gen.-Májornak, hogy a' Bekowits-Tserkasky és Galitzin Hgek' és Gen.-Májo-

rok brigadjaival, foglalja-el pompás formájában a' várost, várat és a' fellegvárat.

Minekutánna katonáink az egész külső városon, és magán a' piatzon is általmentek; közelgettek a' belső vár' falaihoz, 's kívánták hogy a' kapukat nekik nyitná-ki, midőn az Arnauták, kik oda bezárkoztak, minden várakozás' ellenére, azt nyilatkoztatták-ki, hogy a' váratskát nem fognák által-adni, 's erőssen elvégezték magokban, hogy azt az utolsó lehelletig védelmezik. Most tehát, meghatalmazást küldöttem Pancratieff Generálnak azon Tiszt által, a' ki a' tudósítást hozta, hogy rárohanáshoz készüljön: de az Arnauták, észre-vévén azt a' rettenhetetlenséget, a' mint a' mi katonaságaink elő-nyomúltak, kinyitották a' váratska kapuit, mely oly' erőssen és jól volt felfegyverkezettve, hogy annak erőszakos megvétele, nekünk, igen nagy munkába és érezhető kárunkba került volna. A' győzödelmes muszka seregek tehát, felütötték a' tsászari Fged' zászlóját Erzerum' fellegvárában júl. 9-dikén esteli hetedfél órakor. A' Seraskier hozzá-m küldötte a' maga' zászlóját, azon kéréssel, hogy őtet a' városból szabadon bocsátanám: de én azt feleltem, hogy ez, a' környületektől függene. Találtunk még a' váratskában 4 zászlót, mellyek a' Basákéi és az Arnautákéi voltak.

Igy tehát már, a' Fged' derék katonái, jún. 25-dike-olta, azon naptól-fogva, a' mely napon ők a' múlt esztendőben meghódoltatott tartományokat oda-hagyták, és így 2 hét alatt, általmentek két magas bértzen, mellyek még hóval vannak befedve, a' török' hadsereget eltörlötték, két táborn elvettek, azt az, ezen a' vidéken oly' fontos Hassan-Kalé várát meghódoltatták, és az ellen-ségnek minden tábori ágyúit 's a' többit is elvették, 's e' szerént őtet azon lehetet-

lenségre szorították, hogy maga' védekezéséről ne is gondolkozhasson; kényszerítették azt, keleti hatalmának kellő közepét, egy várat és egy váratskát, melyek hosszas ostromot állhattak volna ki, által-adni, 's végre magát a' Seraskiert, ki az egész ásiái Törökországnak Gouverneurje 's az egész hadseregnek Fővezére volt, valamint ennek legfőbb 4 Basáit is fogságba ejtették.

Midőn én tsászári Fgednek ezen alázatos tudósításomat megküldöm, szent kötelességemnek tartom egyszersmind azon fáradhatatlan buzgóságot és megkülömböztetett vitességet, melyet a' kaukassusi hadsereg kimutatott, méltóképpen megvallani.

Erzerum' elfoglalása után, kitanúltuk, hogy, már délután, júl. 7-edikén, 800 delis (rendetlen katona), 500 rendes katonaság és mintegy 7000 lovasság a' Hagki Basa' seregéből, a' városból elillantottak, és Tokat-felé vették útjokat. — Erzerumnak, több ágyúja van 150-nél, élelemben és hadi eszközökben, szörnyű magazinjai; melyeknek összeírogatásán (inventálásán) most dolgoznak.

Völkersahm, lovas-Gárda' Stáb-Kapitány fog, a' kultsokkal együtt, melyeket tsászári Fgednek megküldeni szerentsém van, 6 zászlót a' Fged' lábaihoz letenni. Egyike volt a' Seraskieré

és jegye az ő' méltóságának 's hatalmának; 4 más, az ővele volt Basaké, a' 6-dikat a' váratskával vettük által az Arnaufaktól: küldöm a' Seraskier Com-mando-páltzáját is.

Pótlás — Frantziaországból

Az Aviso de la Mediterranée (Híradó) jelenti aug. 4-dikéről, a' Provence líniahajóról: "Ez a' hajó parlamenti zászló alatt, az Alerte briggel együtt, beállott az algieri öbölbe, júl. 30-dikán. Másnap' elfogadták Labretonnier Kom-mendánst az Udvarak' minden etiquettjével a' megerősített palotában; de e' mellett, mind neki, mind Követőinek megengedték a' fegyvert derekokon. Aug. 2-dikán, egybe gyűlt a' Diván, és a' Kom-mendánst másodszor fogadták-el; de a' Dey' nem-akaró felelete röviden végbe-szakasztotta a' tanátskozást. Azt mondja neki: minthogy ő a' Kötések' bizodalma-ra jött; tehát, vissza-menetelénél, nem akarja őtet háborgatni. Még is kísérte a' Kom-mendáns' lakiját két ágyúladik, a' kikötő' kijárásig. Aug. 3-adikán délután, elvitortláztunk, és a' nem-kedvező szél, a' molo' és a' város' ágyúpadjai' lövet-távolságához vert benünket. Itt voltunk áldozattja a' nemzetek' jussa' legalatsonyabb megsértésének, és kéntelenek voltunk mindezen ágyúpadok' tüzét kiállani, a' nélkül hogy ezekre feleltünk volna. Egy 32 fontos gojóbis a' focmast-ot (első árbotz, a' 3 között) találta. Ezen esetnek tanúi egy angl. korvette és egy spanyol hadi-brigg.

Státus papirosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben		
	Aug. 21	22	24	London Aug. 10	11	—
Bank-Oblig. 2.1/2pC.	54.5/8	54.3/4	54.7/8	Consols, 3 pC.	88.5/8	88.3/4
Pengőpénz-Obl. 5pC.	99.7/16	99.3/8	99.1/2	Stocks-Prémie, Sh.	—	—
Roths. 1820, 100f. CP.	—	—	166.1/2	Brasiliai Bons	57.4/3	—
Partial. 1821. Ua.	127.3/4	—	127.3/4	Buenos-Ayresi	—	—
Bankaktia, 1000f. CP.	1136.1/4	1137.—	1138.—	Columbiai	—	—
Páris, Aug.	12	13	14	Mexikói	—	—
Consols 5 pC.	109.10	109.10	108.85	Portugalli	44.1/2	—
Ugyanaz 3 pC.	79.80	80.80	79.35	Muszkaoországi	101.—	—
Bank-aktia, 2000 Fr.	—	—	—	Görögországi	—	—